QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA
(Sede Kostituzzjonali)

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 29 ta' Mejju, 2025

Numru 8

Rikors Numru 530/2023TA

Carmen Cardona (K.I. 75047M)

Vs.

L-Avukat tal-Istat

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' Carmen Cardona (ir-rikorrenti) tal-25 ta' Ottubru 2023, li permezz tiegħu ppremettiet u talbet is-segwenti:

1. Illi hija l-proprjetarja tal-fond 193 'Lilianne', Triq Isouard, Marsa skond kif jidher mill-kuntratt fl-atti tan-Nutar Antoine Agius tad-9 ta` Marzu 2001 (*vide* Dok A);

2. Illi dan il-fond kien ġie konċess b'titolu ta` enfitewsi temporanju għal wieħed u għoxrin sena (21) permezz ta` kuntratt fl-atti tan-Nutar Carmel Mangion tat-8 ta` Ġunju 1988, liema perjodu kien jibda jiddekorri mis-17 ta` Frar 1988 (*vide* Dok B);

3. Illi meta skada t-terminu enfitewtiku fuq imsemmi fis-16 ta Frar 2009, l-enfitewta Gaetano Caruana u martu Gemma Caruana, baqgħu joqgħodu fil-fond b'titolu ta` kera *ope legis* à tenur tad-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu 158 tal-liġijiet ta` Malta, b'dan illi l-kera ġiet stabbilita skond il-liġi u fil-fatt kienu jħallsu mija u għaxar Ewro (€110) kull tlett xhur;

4. Illi tali kera hija ferm inqas mill-valur lokatizju fis-suq iżda l-esponenti ma setgħetx tawmenta l-kera sa qabel ma ġew introdotti l-emendi reċenzjuri. Di fatti, permezz ta` sentenza tal-Bord li Jirregola l-Kera tas-27 ta` Jannar 2022 fl-ismijiet "Carmen Cardona vs Gemma Caruana", il-kera ġiet stabbilita għas-somma ta` €2,200 fis-sena (*vide* Dok C). Illi sussegwentement għal din is-sentenza, l-inkwilina ħallset skadenza waħda iżda l-imsemmija Gemma Caruana marret tirrisjedi ma' bintha u l-pussess battal tal-fond ġie imbagħad irritornat lill-esponenti;

5. Illi minħabba d-dispożizzjonijiet protettivi tal-liġi, ma kienx possibbli għall-esponenti sabiex tawmenta l-kera sal-valur lokatizju fis-suq minn meta skadiet il-konċessjoni enfitewtika fi Frar 2009 'il quddiem u għalhekk ġew mittiefsa d-drittijiet fondamentali tar-rikorrenti kif sanċiti fl-Artikolu 1, Protokoll 1 tal-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet Fondamentali tal-Bniedem.

Għaldaqstant l-esponenti titlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti:

i. Tiddikjara li minħabba r-raġunijiet kif fuq esposti ġew leżi d-drittijiet fondamentali tal-esponenti kif sanċiti fl-Artikolu 1 Protokoll 1 tal-Konvenzjoni Ewropea Dwar id-Drittijiet Fondamentali;

ii. Tagħti rimedju xieraq u opportun u tillikwida d-danni pekunjarji u non pekunjarji sofferti mil-esponenti fid-dawl tal-premess u tikkundanna lil-intimat jħallas tali danni.

Bl-ispejjes kontra l-intimat minn issa nġunt għas-subizzjoni.

Rat ir-risposta tal-Avukat tal-Istat (l-intimat Avukat) tas-16 ta' Novembru 2023, li permezz tagħha wieġeb is-segwenti:

1. Fil-mertu l-esponent jopponi l-allegazzjonjiet u l-pretensjonijiet kollha tar-rikorrenti bhala nfondati fill-fatt u fid-dritt u dan għas-segwenti raġunijiet li qegħdin jiġu mressqa mingħajr preġudizzju għal xulxin;

2. Safejn l-ilment tar-rikorrenti huwa msejjes fuq l-**artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea**, l-esponent jirreleva li skont il-proviso ta` dan l-Artikolu tal-Konvenzjoni Ewropea, l-istat għandhu kull jedd li jgħaddi

dawk il-Liġijiet li jidhrulu xierqa sabiex jikkontrolla l-użu tal-propjeta` skont l-interess ġenerali. Illi hija ġurisprudenza kostanti tal-Qorti ta` Strasburgu li l-istat igawdi minn diskrezzjoni wiesa` u għandu margini ta` apprezzament wiesa` sabiex jidentifika x`inhu mehtieġ fl-interess ġenrali u sabiex jistabilixxi liema huma dawk il-miżuri mehiteġa għal-harsien tal-interess ġenerali;

3. Tali diskrezzjoni tal-leġislatur m` għandiex titbiddel sakemm din ma tkunx mainfestament mingħajr bażi ragjonevoli. Magħdud ma dan. L-esponent jishaq li fil-każ odjern hemm bażi raġjonevoli li tiġġustifika l-promulgazzjoni tal-legislazzjoni li tinsab taht skrutinju fil-kawża odjerna;

4. Dejjem mingħajr pregudizzju għas-suespost, ma hemm ebda ksur tal-**Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea** wkoll peress illi dak li gara fil-każ odjern huwa biss li l-Istat irregola sitwazzjoni ta` natura soċjali fl-ambitu tal-gid komuni b` dana pero` li baqgħu impregudikati d-drittijiet tar-rikorrenti bhala sid qua proprjetarju tal-fond in kwistjoni;

5. L-artikoli **tal-Kapitolu 158 tal-Ligijiet ta` Malta** taht skrutinju huma mahsuba sabiex jipprotegu persuni mill jigu mkeċċija mid-dar ta` abitazzjoni tagħhom u jispiċċaw mingħajr saqaf fuq rashom f` għeluq it-terminu konċess lilhom fil-kuntratt ta` enfitewsi u dan taht kondizzjonjiet riveduti li jinkludu ż-żieda tal-ammont imhallas li-sid li jizdied ukoll kull tliet snin skont l-għoli tal-hajja (oltre z-zidiet permezz tal-emendi l-aktar riċenti). Isegwi li dawn l-artikoli ma jistgħux jigu klassifikati bhala mhux legittimi jew mhux fl-interess generali. Għalhekk, safej ir-rikorrenti qiegħda titlob dikjarazzjoni gudizzjarja li gew lezi d-drittijiet fundamentali tagħha l-Ligi tali-talba mhijiex misthoqqa;

6. Inoltre dwar l-ilment tal-allegat sproporzjon fil-kera, jigi rilevat li fil-kaz tar-rikorrenti jrid jittiehed in kunsiderrazjoni li f` ċirkostanzi bhal dawn, fejn jezisti interess generali legittimu, ma jistax isir paragon mal-valur lokatizzju tal-propjeta fis-suq hieles , u dan wisq inqas meta wiehed jipparaguna kera jew ċens pagabbli fil-passat ma ` valuri kurrenti. Għalhekk anke jekk għall-grazzja tal-argument biss fil-kaz odjern jirrizulta li l-kera dovuta lir-rikorrenti kienet inferjuri għall-vapur lokatizju fis-suq, dan it-tnaqqis kien kontro-bilanċjat bil-margini wiesa tal-istat li jillegisla fil-kuntest ta` htiegijiet soċjali;

7. Minkejja li f` kazijiet ohra kontra l-istat Malti fejn saret lazjanza ta ` ksur tad-dispozzjonijet tal-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-konvenzjoni Ewropea bbazata fuq it-thadim tal-**artikolu 12 tal-Kapitolu 158 tal-Ligijiet ta` Malta**, il-Qorti Ewropea setgħet waslet għal-konkluzzjoni li kien hemm sproprozjonalita u tqassim mhux xieraq tal-pizijiet u l-benefiċji, jigi rilevat li <u>tali gurisprudenza hija limitata għall-fattispieċe u għaċ-ċirkostanzi partikolari ta dawk il-kazijiet</u>. Huwa rilevanti pero li l-istess Qorti Ewropea rrikonoxxiet prinċipju important: "*The Court considers that the legislation at issue in the present case pursued a legitimate social policy aim , namely the social protection of tenants" ;*

8. Salv eċċezzjonijet ulterjuri.

Għaldaqstant, fid-dawl tas-suespost jirrizulta li ma kien hemm ebda lezjoni tad-drittijiet fundamnetali tar-rikorrenti u din l-Onorabbli Qorti għandha tichad il-pretenzjonijiet u t-talbiet kollha bhala infondati fil-fatt u fid-dritt u dan bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha fir-rikors.

Qrat ix-xhieda mressqa fil-perkors tas-smigħ.

Rat li r-rikors tħalla' għal-lum għas-sentenza.

Punti ta' Fatti

Ir-rikorrenti hija propjetarja tal-fond 193, Lilianne, Triq Isouard, Marsa, li kien mikri lil Gemma Caruana. Ir-rikorrenti akkwistat tali propjeta` *inter vivios* b'kuntratt tad-9 ta' Marzu 2001. L-istess fond kien ingħata b'konċessjoni emfitewtika temporanja għal 21 sena minn Frar 1988 sa Frar tal-2009. Minħabba l-applikazzjoni tal-liġi, tali konċessjoni kkonvertiet f'kera, u tali fond tkompla jitgawda mill-inkwilina Caruana tul dawn is-snin sal-2022. Il-kera mħallsa kienet dik ta' €440 fis-sena. Minn Jannar 2022 tali kera ġiet awmentata għal €2,200 fis-sena skont sentenza tal-Bord li Jirregola l-Kera li ngħatat f'Jannar tal-2022. L-inkwilina Caruana mbagħad sussegwentement ivvakat il-fond f'Awwissu tal-2022 u marret toqgħod ma' bintha.

Matul iż-żmien, bis-saħħa ta' Att X tal-2009, kera setgħet tiġi awmentata għal €185 fis-sena u li titla' proporzjonalment mal-għoli tal-ħajja. Il-leġiżlatur ukoll daħħal proċess fejn quddiem il-Bord li Jirregola l-Kera, r-rata tal-kera tista' togħla sa massimu ta' 2% fis-sena tal-valur liberu u frank fis-suq, tal-fond, u dan skont artiklu 4A tal-Kap. 69 tal-Liġijiet ta' Malta, u/jew anke kif provdut f'artiklu 12B tal-Kap. 158 tal-Liġijiet ta' Malta.

Ir-rikorrenti qed tilmenta li d-drittijiet fundamentali tagħha kienu leżi għaliex ma setgħetx tipperċepixxi kera adegwata.

Punti ta' Liġi

L-ilment tar-rikorrenti huwa fis-sens li l-provvedimenti tal-Kap. 158 tal-Liġijiet ta' Malta u dawk viġenti bħal tal-Att XXIII tal-1979, u tal-Att X tal-2009 bil-protezzjoni li jagħtu lill-

kerrejja, qegħdin jilledulhom id-drittijiet fundamentali tagħhom kif imħarsa mill-ewwel artiklu tal-ewwel protokoll tal-Konvenzjoni Ewropeja (l-ewwel skeda tal-Kap. 319 tal-Liġijiet ta' Malta).

Ir-raġunijiet indikati fil-premessi tar-rikors promotur, *inter alia,* huma *prima facie* xi ftit jew wisq riflessjoni tal-istess raġunijiet li fuqhom il-Qorti Ewropeja konsistentement sabet ksur tal-ewwel artikolu tal-ewwel protokoll tal-Konvenzjoni fid-dispożizzjonijiet tal-Kap. 69, dan għaliex dawn ġew ikkunsidrati li jikkostitwixxu interferenza mad-drittijiet tal-propjeta` tas-sid, li hija inkompatibbli mat-tielet prinċipju ta' bilanċ ġust stabbilit fl-imsemmi artiklu protokollari. Din l-interferenza kkawżata b'dawn id-dispożizzjonijiet trid tkun waħda li ma żżommx "bilanċ xieraq" bejn l-esiġenzi tal-interess ġenerali tal-komunita` u l-ħtieġa tal-ħarsien tad-drittijiet fundamentali tal-individwu.

Il-Qrati tagħna baqgħu jsegwu din il-pożizzjoni kif adottata mill-Qorti ta' Strasburgu (ara espożizzjoni dettaljata tal-prinċipji tal-ġurisprudenza stabbiliti mill-Qorti Ewropeja kif riflessa fil-ġurisprudenza kostanti tal-Qrati Maltin fis-sentenza **Margaret Caruana et Vs L-Avukat Ġenerali et, Qorti Ċivili, SedeKostituzzjonali, tat-18 ta' Marzu 2021;** ara wkoll fost oħrajn **Rita Falzon -vs- Dun Saverin *sive* Xavier Cutajar et, Qorti Ċivili, Sede Kostituzzjonali, [per Imħallef Francesco Depasquale], tal-20 ta' Ottubru 2021**).

Permezz ta' artikolu 12B tal-Kap. 158 tal-Liġijiet ta' Malta, jekk dan jirriżulta applikabbli għar-rikorrenti, hija għandha, u kellha minnufih, id-dritt li tista' titlob awment raġjonevoli fil-ħlas tal-kera. Fil-fatt ir-rikorrenti istitwiet tali proċeduri quddiem il-Bord li Jirregola l-Kera u kisbet sentenza favorevoli kif diġa` ġie msemmi hawn aktar 'l fuq.

Konsiderazzjonijiet

Il-Qorti tiddikjara li mid-dokumenti esebiti jidher li tali fond, mill-1988 sal-2009, kien b'emfitewsi temporanja għal 21 sena, li mbagħad tali emfitewsi nbidlet f'kirja protetta ai termini tal-Kap. 158 tal-Liġijiet ta' Malta.

Il-Qorti tfakkar, li ai fini ta' dawn il-proċeduri, dawn il-Qrati rribadew konsistentement il-prinċipju li l-prova meħtieġa f'dan ir-rigward mhix dik tal-*probatio diabolica* bħal fil-każ tal-azzjoni *rei vindicatoria*, iżda prova *prima facie* li dan it-titolu jeżisti hija biżżejjed.

Artiklu wieħed tal-ewwel protokoll tal-Konvenzjoni Ewropeja

Sa fejn l-azzjoni tolqot l-operazzjonijiet tal-Kap. 69 tal-Liġijiet ta' Malta u tal-AttX tal-2009 kif kienu viġenti qabel l-introduzzjoni tal-emendi bl-Att XXIV tal-2021, l-allegat fatti tal-każ in diżamina huma simili għal dawk ravviżati fid-diversi sentenzi tal-Qorti Ewropeja u tal-Qrati tagħna ċitati fis-sentenza **Margaret Caruana *et* Vs L-Avukat Ġenerali *et***. Għaldaqstant japplikaw l-istess konsiderazzjonijiet legali hemm esposti. Isegwi għalhekk, li fil-każ ta' llum din il-Qorti tasal għal raġunament simili li waslu għalih Qrati oħra ripetutament f'kawżi ta' din ix-xortau f'ċirkostanzi simili, u cioe` f'xenarju ta' qabel l-Att XXIV tal-2021, li dawn kienu leżivi tad-drittijiet fundamentali tas-sidien kif garantiti bl-ewwel artiklu tal-ewwel protokoll tal-Konvenzjoni. Pero` mhux kull rikors huwa bilfors bħall-ieħor, anzi kull kawża għandha l-varjanti tagħha kif ser jingħad aktar 'l isfel.

Bħala rimedju r-rikorrenti qed titlob lill-Qorti tiddikjara lill-intimat, responsabbli għall-kumpens, u għad-danni sofferti minnha b'konsegwenza tal-leżjoni tad-drittijiet fundamentali tagħha.

Il-Qorti għalhekk tqis li, semmai, jekk għandha tipprovdi rimedju, u jekk dan huwa xieraq li jkun mogħti, għandha tagħmel dan biss għall-effetti tal-ksur tad-drittijiet fundamentali permezz ta' kumpens sal-2018.

Dan b'applikazzjoni tal-prinċipju applikat mill-Qrati tagħna fir-rigward tal-artiklu 12B tal-Kap. 158, introdott bl-Att XXVII tas-sena 2018, li ġie sostitwit bl-istess Att XXIV tas-sena 2021. Il-Qorti tqis li dan il-prinċipju għandu japplika wkoll għall-artiklu 4A tal-Kap. 69 li ġie introdott bl-istess Att u għall-istess skop: "*Minħabba li d- dispożizzjonijiet [tal-Att XXVII] [issa sostitwit bl-Att XXIV tal-2021] ta' dawk il-bidliet daħlu fis-seħħ, u fid-dawl ta' dak li sejra tiddeċiedi l-Qorti dwar il-qagħda tal-intimati, joħroġ li r-rikorrenti għandhom disponibbli rimedju proċedurali ta' aċċess lil qorti jew tribunal li jista' jagħtihom, jekk hekk jirriżulta mistħoqq, rimedju in integrum li jindirizza l-ksur tal-jedd fundamentali tagħhom. Din iċ-ċirkostanza, fil-fehma tal-Qorti, titfa' element relevanti li jolqot l-ikkalibrar tal-ammont tal-kumpens minnhom pretiż*" (ara **Victoria Amato Gauci *et* Vs Avukat Ġenerali *et***).

Huwa aċċettat li għal fini ta' bilanċ bejn dak li hu interess ġenerali u dak li hu interess privat, tali emendi legali fuq imsemmija huma kkunsidrati li jissodisfaw il-kriterji tat-test tal-bilanċ u l-proporzjonalita`.

Huwa mifhum li r-rikorrenti hija sid tal-fond in kwistjoni. Il-fatt li dawn l-azzjonijiet bdew isiru 'moda' pjuttost riċenti ma jfissirx li ma setgħux isiru qabel mill-antenati tar-rikorrenti jew sidien preċedenti għall-interessi tagħhom, u sabiex jissalvagwardjaw id-drittijiet tagħhom meta huma kienu sidien tal-istess propjeta`. Għalhekk dan il-fattur jittieħed in konsiderazzjoni għal fini ta' fissazzjoni ta' kumpens jekk huwa l-każ. Illum kulħadd sar jagħmel dawn ix-xorta ta' azzjonijiet, ikun kemm ikun għadda żmien minn meta l-interessati jkunu saru propjetarji, sempliċiment għax kulħadd sar jagħmel hekk. Din il-Qorti saħansitra kellha kawżi fejn il-persuna li tkun akkwistat b'titolu oneruż ukoll tippretendi li tirċievi l-kumpens li talvolta setgħu kienu intitolati għalih l-awturi tagħhom (ara s-sentenza tas-**16 ta' Ġunju 2022, fl-ismijiet D. Peak Limited -vs- Avukat tal-Istat et, Prim' Awla (Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali)**).

Irridu wkoll niftakru, li kemm -il darba ġie ribadit, li in tema tal-interess ġenerali, kemm mill-Qrati tagħna u kif ukoll mill-organi ġudizzjarji tal-Kunsill tal-Ewropa, li l-istat igawdi minn attitudni wiesgħa ħafna fl-implimentazzjoni tal-politika soċjali u ekonomika u dan anke jekk dawn bħala riżultat ifixklu d-dritt tal-propjeta` ta' ħaddieħor (ara *inter alia* s-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet **Charles Adrian Strickland nomine Vs. Onor. Prim Ministru et, tal-14 ta' Lulju 2008**).

Għal-likwidazzjoni ta' kumpens xieraq, jekk dan ikun immeritat, il-Qorti għandha tapplika l-istess konsiderazzjonijiet tal-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem (QEDB) fil-paragrafi 101-109 tas-sentenza **Cauchi v. Malta, deċiża mill-Qorti Ewropeja fil-25 ta' Marzu 2021**.

Fl-evalwazzjoni minnha tad-dannu pekunjarju dovut lill-applikant bħala kumpens għat-telf ta' kontroll, użu u tgawdija tal-proprjeta` tiegħu, l-QEDB fil-kawża **Cauchi -vs- Malta** qieset, sa fejn kien xieraq, il-valuri lokatizji fis-suq Malti tal-proprjeta` matul il-perjodi relevanti. Hija wkoll ikkunsidrat l-għanijiet leġittimi u l-"interess pubbliku" ta' dawn ir-restrizzjonijiet li jiġġustifikaw kumpens anqas mill-kumpens sħiħ li altrimenti jkun dovut skont il-valur tas-suq ħieles. F'dan ir-rigward il-QEDB innotat li l-miżuri kkontestati f'kawżi ta' din ix-xorta ġew meqjusa li kellhom bħala għan leġittimu l-protezzjoni soċjali tal-kerrejja.
Il-QEDB madanakollu sabet ukoll li l-ħtieġa u l-interess ġenerali għal din il-protezzjoni li setgħet kienet eżistenti f'Malta meta ġew introdotti dawn il-liġijiet battiet matul il-kors tat-tlett deċenji li segwew minn dik is-sena. F'dan l-isfond il-QEDB qieset li għall-finijiet tal-għoti

ta' kumpens, tali valuri lokatizji jitnaqqsu b'madwar 30% abbażi ta' dak il-għan leġittimu.

Il-QEDB żiedet tgħid li raġunijiet oħra ta' interess pubbliku jistgħu ma jiġġustifikawx tali tnaqqis. Il-QEDB aċċettat ukoll li l-propjeta`, kieku ma kinitx hekk suġġetta għal din il-leġiżlazzjoni impunjata, mhux bilfors kienet sejra tinkera matul il-perjodu kollu. Dan speċjalment fid-dawl ta' kif sploda s-suq tal-propjeta` riċentement. Il-QEDB għaldaqstant qieset bħala aċċettabbli li jitqies li t-telf attwali kien inqas minn dak iddikjarat, b'mill-inqas 20%.

Magħdud ma' dan, il-QEDB qieset li l-kera li l-applikant ikun diġa` rċieva għall-perjodu relevanti għandu jitnaqqas mill-kalkolu relevanti. F'dan ir-rigward, il-QEDB irriteniet li l-kera li għandha hekk titnaqqas hija dik applikabbli bl-istess liġi. Dan peress li l-applikant stess għażel minn jeddu li ma jżidx il-kera għal perjodu taż-żmien miftiehem. Il-QEDB ikkunsidrat li għandu jiġi mnaqqas ukoll l-ammont globali mogħti mill-Qorti nazzjonali, liema ammont jibqa' pagabbli lill-applikant jekk ma jkunx għadu ġie hekk imħallas lilu.
Minkejja dan kollu li ingħad, għal fini ta' kjarezza, din il-Qorti sejra tikkunsidra l-fatti kif ukoll tikkontempla l-affarijiet kif ġraw u kif inhuma, u dan mill-aspett legali wkoll. Il-fond in kwistjoni ngħata b'enfitewsi mill-1988, u dan għal 21 sena, u allura sal-2009. Ma jirriżultax li kien hemm xi kirja matul dan il-perjodu u allura m'hemmx kirja ta' qabel l-1 ta' Ġunju 1995, u allura *semmai* tali kirja ma taqax taħt il-provvedimenti ta' Kap. 69 tal-Liġijiet ta' Malta. Iżda japplikaw il-provvedimenti taħt Kap. 158 tal-Liġijiet ta' Malta, u li allura minnu hija naxxenti l-okkupazzjoni ta' Caruana minn wara li spiċċat il-konċessjoni emfitewtika. Għaldaqstant jidher illi tali enfitewsi temporanja kkonvertiet f'kirja *ope legis* u għalhekk wieħed jifhem li dan seħħ mill-2009 'l quddiem. Allura, jekk dan huwa l-każ, il-provvedimenti applikabbli għal kirjiet ta' qabel l-1 ta' Ġunju 1995 ma japplikawx fis-sitwazzjoni tal-każ odjern.

Għalhekk wara li din il-Qorti ħadet in konsiderazzjoni taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, il-konklużjonijiet tal-Perit minnha maħtur u s-sensiela ta' prinċipji fuq imsemmija, tasal għall-konklużjoni, li għal perjodu partikolari bejn l-2009 u l-2018 issib li kien qed iseħħ ksur ta' drittijiet fundamentali, u għalhekk tara li għandu jkun hemm kumpens pekunjarju.

Di piu' bħala danni non-pekunjarji, jew danni morali, il-Qorti tara li dawn jingħataw għal xi

tbatija li jkun għaddej minnha dak li jkun waqt iż-żmien relevanti, bħal fil-każ ta' dewmien li jista' joħloq inkwiet fil-persuna milquta miċ-ċirkostanzi. F'dan ir-rigward, issir referenza għas-sentenza ta' **Carmelina Bugeja Vs Nazzareno Spiteri et, deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali, fit-30 ta' Marzu 2022.** Fil-każ odjern il-Qorti ma tara ebda dewmien jew inkella nuqqas ta' disponibilita` ta' rimedji adegwati u effettivi għad-dispożizzjoni tar-rikorrenti qua sid tal-fond mertu ta' dawn il-proċeduri. Ta' min isemmi wkoll li d-danni morali ma jintirtux u li kumpens non-pekunjarju jirrifletti t-tbatija morali li tkun għaddiet minnu l-vittma minħabba ksur li jkun ġie kkonstatat mill-Qorti. (Ara s-sentenza fl-ismijiet **Tabib Dr Jacob Vella et Vs Paul Magro et, deċiża 25 ta' Ottubru, 2023**).

Decide

Għaldaqstant, il-Qorti qed taqta' u tiddeċiedi r-rikors bil-mod segwenti:

Tilqa' t-talbiet tar-rikorrenti, limitatament għall-ksur tal-ħarsien fir-rigward tal-ewwel artiklu tal-ewwel protokoll tal-Konvenzjoni Ewropeja, u billi tillikwida kumpens pekunjarju favur ir-rikorrenti fl-ammont ta' sitta u għoxrin elf u mija u sebgħa u sittin Ewro u sittin ċenteżmu (€26,167.60) bħala danni pekunjarji u tikkundanna lill-intimat Avukat tal-Istat iħallas dan l-ammont lir-rikorrenti bl-imgħaxijiet legali mill-preżenti sal-pagament effettiv.

Spejjeż għall-intimat Avukat tal-Istat.

Imħallef Toni Abela

Deputat Reġistratur